

Терпугова Т.В., студент 4 курсу
факультету №2 НАВС
Гелич Ю.О., кандидат юридичних наук,
доцент

Правовий статус учасників господарського процесу

Правильне визначення правового статусу учасників господарського процесу має важливе практичне значення, адже є необхідною умовою для ефективного, а головне - однакового застосування судами норм господарського процесуального законодавства, що регламентують процесуальний правовий статус сторін процесу.

Під правовим статусом розуміють певне становище суб'єкта права, яке закріплено нормами права та моделює його положення у стосунках з іншими суб'єктами права. Його структурними складовими виступають правосуб'єктність та юридичні права і обов'язки [1, с. 72].

Господарський процесуальний кодекс не містить поняття «учасник господарського процесу», а лише визначає коло осіб, які є його учасниками.

В юридичній літературі існує багато визначень поняття «учасник господарського процесу». Найбільш поширеним є визначення, за яким учасники господарського процесу - це особи, які здійснюють при вирішенні господарських спорів господарським судом передбачені законом процесуальні дії [2, с. 91].

Учасник господарського процесу - це особа, яку господарський процесуальний закон наділяє процесуальними правами та обов'язками і яка вступає в процес для всебічного, повного та об'єктивного розгляду господарської справи та розв'язання спору [3, с. 86].

У статті 18 Господарського процесуального кодексу визначено, що до складу учасників судового процесу входять: сторони, треті особи, прокурор, інші особи, які беруть участь у процесі [4].

Сторони господарського процесу - це основні учасники господарського процесу, без участі яких процес не розпочнеться, і не зможе завершитися винесенням судом рішення по суті справи.

Сторони мають у справі особистий юридичний інтерес, який може бути матеріальним (визначається спірними цивільними, господарськими, іншими матеріальними правовідносинами), нематеріальним і процесуальним (визначається наслідками розв'язання матеріально-правового спору, одержання певного за змістом рішення суду) за характером [5, с. 105].

Треті особи - це учасники, які так чи інакше заінтересовані у вирішенні спору на користь однієї зі сторін або на власну користь. Залежно від матеріальної заінтересованості третіх осіб поділяють на: 1) треті особи, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору (ст. 26 ГПК); 2) треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору (ст. 27 ГПК).

Суддя - головний учасник господарського процесу. Суддя господарського суду, учасник судового процесу, який є посадовою особою

господарського суду, наділений повноваженнями здійснювати правосуддя і виконувати свої обов'язки на професійній основі в господарському суді [5, с. 100].

Прокурор бере участь у розгляді справ за його позовами, а також може вступити за своєю ініціативою у справу, порушену за позовом інших осіб, на будь-якій стадії її розгляду для представництва інтересів громадянина або держави [4].

На підставі вищевикладеного, під правовим статусом учасників господарського процесу необхідно розуміти суб'єктів господарського процесу, які мають процесуальну правоздатність і дієздатність і наділені диференційованим комплексом прав та обов'язків залежно від їх правового зв'язку й інтересу до розглядуваної господарським судом справи.

Список використаних джерел

1. Бутков І. М. Щодо визначення поняття «правовий статус фізичної особи-підприємця» / І. М. Бутков // Форум права. - 2013. - № 3. - С. 70-76.
2. Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Нагребельний В.П. та ін. Господарське процесуальне право: підручник / За заг. ред. к.ю.н. В.Д.Чернадчука. - 22-ге вид., перероб. і доп. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. - 378 с.
3. Господарське процесуальне право України : підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, Т.В. Степанова та ін.; за ред. О.П. Подцерковного, М.Ю. Картузова. - Х.: Одісей, 2011. - 400 с.
4. Господарський процесуальний кодекс України 06.11.1991 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
5. Господарське процесуальне право України: підручник / За ред. О.І. Харитонові. - К.: Істина, 2009. - 456 с.